

Спеціалізованій вченій раді ДФ 26.055.066
Державного торговельно-економічного університету
(02156, м. Київ, вул. Кіото, 19)

РЕЦЕНЗІЯ

**на дисертаційну роботу Сірової Тетяни Юріївни
на тему: «Науково-технічне співробітництво України з ЄС в умовах
глобалізації», яка представлена на здобуття наукового ступеня доктора
філософії за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини**

Актуальність теми та загальна характеристика роботи. За останні кілька десятиліть суспільство в більшості країн стало цифровим у загальному сенсі, і це спонукає до перегляду традиційних форм співробітництва. Стрімкий розвиток інформаційних технологій разом із поширенням гнучкого і надійного мережевого доступу надає науково-технологічному розвитку пріоритетного значення у забезпеченні міжнародної конкурентоспроможності країн і формуванні інформаційного суспільства. Немає сумнівів у тому, що цифрова трансформація сьогодні є важелем, який стимулює розвиток та економічне зростання, сприяючи підвищенню конкурентоспроможності та ефективності розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва. Для України цей фактор взагалі має домінантне значення, оскільки відновлення української конкурентоспроможності в умовах повномасштабного вторгнення РФ передбачає не лише відновлення пошкодженого майна, але й повне переосмислення подальшої стратегії стійкого розвитку держави. Уже зараз є нагальна потреба масштабної реконструкції за всіма регіонами України, але здебільшого необхідне відновлення проєктів міжнародної науково-технічної співпраці за участю українських суб'єктів різних форм власності. Інтегрування напрацьованих технологічних розробок з європейськими

партнерами допоможе швидше відновити знищене та за незначний час вивести українську науково-технічну базу на новий рівень розвитку. З огляду на зазначене, необхідність вирішення питання посилення співпраці України з країнами ЄС у сфері науки та техніки, оцінювання результативності науково-технічного співробітництва між країнами, а також визначення пріоритетних напрямів його розвитку зумовили вибір теми, мети, завдання, об'єкта та предмета дисертаційного дослідження.

Наукова цінність поданого на рецензування рукопису полягає у комплексному дослідженні теоретико-методичних, наукових та прикладних положень з розвитку науково-технічного співробітництва України з ЄС в умовах глобалізації. Достовірність результатів дослідження, висновків, які містяться у дисертаційній роботі, в цілому, є достатніми. Проблема, яка досліджена авторкою, враховує досвід вітчизняних та закордонних вчених з висвітлення питань теоретико-методичних засад та практичних аспектів науково-технічного співробітництва між країнами в умовах глобалізації, а також ґрунтується на аналізі законів та нормативно-правових актів і офіційних матеріалів Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України; статистичних даних Державної служби статистики України; даних та матеріалах Міністерства освіти і науки України; публікацій з наукових видань; аналітичних звітів; офіційних матеріалів міжнародних організацій, наукових конференцій, симпозіумів тощо; аналітичних та інформаційних матеріалів з відкритих джерел.

Мета та завдання дисертаційної роботи. Дисертаційна робота Сірової Тетяни Юріївни присвячена розробці теоретико-методичних засад та практичних рекомендацій щодо розвитку науково-технічного співробітництва України з ЄС в умовах глобалізації. Здобувачкою в роботі вирішено низку завдань: систематизовано науково-методичні підходи до дослідження науково-технічного співробітництва України з країнами ЄС, ідентифіковано інституційно-правові засади науково-технічного співробітництва, проаналізовано методичні підходу до оцінювання результативності науково-

технічного співробітництва між країнами, обґрунтовано пріоритетні напрями розвитку науково-технічного співробітництва України з країнами ЄС.

Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає у вирішенні актуальних теоретичних питань та розроблення практичних рекомендацій щодо розвитку науково-технічного співробітництва України з ЄС в умовах глобалізації.

Наукове значення положень і результатів проведеного Сівовою Тетяною Юрїівною дослідження, які вносяться на захист, полягають у такому: удосконалено систематизацію теоретико-методичних засад диференціації державної інноваційної політики країн-партнерів, що враховує особливості інноваційного розвитку регіонів, інноваційних програм у пріоритетних сферах господарювання, яка сприятиме формуванню умов для підвищення конкурентоспроможності науково-технічних продуктів. Також удосконалено: концептуальний підхід до формування перспективних напрямів розвитку науково-технічного міждержавного співробітництва через розробку комплексу можливих сценаріїв інтенсивної, рівномірної та екстенсивної поведінки суб'єктів взаємодії; методика оцінювання ефективності потенціалу науково-технічного співробітництва між країнами через виділення базових та наукоємних критеріїв динамічної стійкості та потенційного масштабування процесів поширення науково-технічних продуктів. Подальшого розвитку набули: визначення категорії «глобалізація», при формулюванні якої на відміну від існуючих зроблено певні акценти на інтенсифікацію всесвітніх зав'язків та взаємозалежності економічних систем через економіко-технологічну конвергенцію; науково-методичний підхід до оцінювання ефективності науково-технічного співробітництва на рівні країн через формування системи комбінованих індикаторів визначення ступеню та характеру впливу внутрішнього, а також зовнішнього оточення певних інноваційних підсистем на прибутковість та конкурентоспроможність міждержавних науково-технічних партнерських зв'язків.

Практичне значення одержаних результатів полягає в узагальненні та

подальшому розвитку науково-теоретичних положень, обґрунтуванні методичних підходів та практичних рекомендацій щодо підвищення результативності міжнародного співробітництва.

Обґрунтованість і достовірність положень дисертаційної роботи, отриманих висновків та рекомендацій авторки підтверджується їх апробацією на 6 міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях. За темою дисертації авторкою опубліковано 10 наукових праць, з них: 3 статті – у наукових фахових виданнях (1 – з яких у журналі, що індексується у Web of Science, Scopus), 1 – у щомісячному загальнонауковому журналі (у співавторстві) та 6 тез доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій, з них 1 у співавторстві, що свідчить про достатньо повне викладення основних результатів дисертації в наукових фахових виданнях і задовольняє вимогам п. 11 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року. Публікації повністю відображають зміст проведеного дослідження.

Висновки і рекомендації, запропоновані в дисертаційній роботі, схвалені і впроваджені в межах виконання науково-дослідних робіт Державного торговельно-економічного університету у рамках теми «Геопросторова диверсифікація зовнішньої торгівлі України», номер державної реєстрації 0120U104719 (довідка № 2199/24 від 06.12.2023 р.); «Торговельно-економічні війни: національний та міжнародний вимір», номер державної реєстрації НДР 0118U000130 (довідка № 2201/20 від 06.12.2023 р.); ВД «Академперіодика» НАН України: «Видавнича діяльність НАН України за умов змін у міжнародному виданні наукової літератури», номер державної реєстрації РК 0122U000065, (довідка № 166/1 від 03.10.2023 р.); а також та практичній діяльності Асоціації «Український національний комітет Міжнародної торгової палати» (ISS Ukraine) (довідка № 0726 від 24.11.2023 р.).

У цілому вивчення дисертаційної роботи дозволяє констатувати факт не тільки високого теоретичного і практичного рівня роботи, а також

достовірність й обґрунтованість отриманих авторкою результатів.

Зауваження та дискусійні положення дисертації. Поряд із загальною позитивною оцінкою дисертаційної роботи можна вказати на деякі зауваження та дискусійні положення роботи:

1. У дисертації на достатньому рівні висвітлені теоретичні основи міжнародного науково-технічного співробітництва в умовах глобалізації, в тому числі приділено увагу дослідженню інституційних засад та визначенню форм імплементації такого співробітництва (п. 1.1 та 1.2). Проте, дослідження суттєво виграло б за уточнення переліку чинників, які безпосередньо визначають особливості та характер міжнародного науково-технічного співробітництва між суб'єктами господарювання різних рівнів.

2. Авторкою здійснено ґрунтовний аналіз розвитку науково-технічного співробітництва України з ЄС. Але, варто було б також детальніше дослідити особливості такого співробітництва, враховуючі не лише COVID-19, а й інші трансформаційні виклики світової економіки за останні 5 років. Наприклад посилення єврскептицизму в ЄС, поширення неопротекціонізму в міжнародних відносинах та вплив розгортання «ідеального шторму» в світовій економіці тощо.

3. Варто відмітити науковий внесок здобувачки щодо обґрунтування механізму управління науково-технічним співробітництвом (п. 3.2). Проте, сприйняття дисертаційної роботи було більш цілісним, якщо були б деталізовані суб'єкти управління та алгоритми взаємодій щодо прийняття спільного управлінського рішення в наведеному механізмі.

4. Вважаю доцільно було б конкретизувати за рахунок яких механізмів та інструментів може бути реалізована концепція сприяння науково-технічного співробітництва, ключові характеристики якої наведено авторкою у п 3.3.

5. В структурі дисертаційної роботи прослідковується певна асиметрія за обсягом сторінок в параграфах та наявні редакційні неточності.

Висловлені зауваження в цілому не знижують теоретичної і практичної цінності виконаного дослідження і не впливають на його загальну позитивну

оцінку.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Сірової Тетяни Юріївни на тему «Науково-технічне співробітництво України з ЄС в умовах глобалізації» являє собою завершене, самостійно виконане наукове дослідження. Матеріал викладено логічно, послідовно, в науковому стилі. За складом наукової новизни, рівнем обґрунтованості і достовірності одержаних результатів, їх теоретичною та практичною значущістю дисертація на тему «Науково-технічне співробітництво України з ЄС в умовах глобалізації» відповідає Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 р. № 44., а її авторка Сірова Тетяна Юріївна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 292 - Міжнародні економічні відносини.

Рецензент :

завідувач кафедри світової економіки

Державного торговельно-економічного

університету

доктор економічних наук, професор

Ганна ДУГІНЕЦЬ

